

1451-во заседание на Комитета на министрите към Съвета на Европа, 6-8 декември 2022 г. (формат „Права на човека“)

Н46-8 Група дела „Обединена македонска организация Илинден и други“ срещу България (жалба № 59491/00)

Наблюдение на изпълнението на решенията на Европейския съд

Относителни документи

DH-DD(2022)1251, DH-DD(2022)1052, CM/ResDHRResDH(2020)197, CM/Del/CM/Del/Dec(2022)1428/H46-7

Жалба	Дело	Решение от	Окончателно на	Индикатор за класификация
59491/00	ОБЕДИНЕНА МАКЕДОНСКА ОРГАНИЗАЦИЯ „ИЛИНДЕН“ И ДРУГИ	19/01/2006	19/04/2006	Комплексен проблем
34960/04	ОБЕДИНЕНА МАКЕДОНСКА ОРГАНИЗАЦИЯ „ИЛИНДЕН“ И ДРУГИ (№ 2)	18/10/2011	08/03/2012	
29496/16	ОБЕДИНЕНА МАКЕДОНСКА ОРГАНИЗАЦИЯ „ИЛИНДЕН“ И ДРУГИ (№ 3)	11/01/2018	11/04/2018	
70502/13	ЙОРДАН ИВАНОВ И ДРУГИ	11/01/2018	11/04/2018	
67197/13	МАКЕДОНСКИ КЛУБ ЗА ЕТНИЧЕСКА ТОЛЕРАНТНОСТ В БЪЛГАРИЯ И РАДОНОВ	28/05/2020	28/05/2020	
23702/15	ВАСИЛЕВ И ДРУЖЕСТВО НА РЕПРЕСИРАНИТЕ МАКЕДОНЦИ В БЪЛГАРИЯ, ЖЕРТВИ НА КОМУНИСТИЧЕСКИЯ ТЕРОР	28/05/2020	28/05/2020	

Описание на делата

Тези дела се отнасят до необосновани откази на съдилищата да регистрират между 1999 и 2015 г. сдружения, поставящи си за цел постигането на признаване и защита на интересите на „македонското малцинство в България“. Отказите се основават на съображения за национална сигурност, защита на обществения ред и правата на другите (цели, насочени към „признаване на македонското малцинство“ и предполагаеми сепаратистки идеи) и на конституционната забрана на сдружения, преследващи политически цели, както и на неспазване на формалните законови изисквания (нарушения на член 11 от Конвенцията).

Що се отнася до съображенията, свързани с националната сигурност и защитата на правата на другите, Европейският съд по правата на човека (наричан по-долу „Съдът“) е приел, че жалбоподателите не са проповядвали използването на насилие или други недемократични средства за постигане на целите си и че изразяването на сепаратистки идеи в речи и програмни документи следователно трябва да се ползва от защитата на член 11. По отношение на процедурата за регистрация в периода 2014-2015 г. на „Обединена македонска организация-Илинден“ (наричана по-долу „ОМО Илинден“), Съдът е счел, че Софийският апелативен съд е основал своето заключение за съществуването на риск за обществения ред на неуточнени източници в медиите, отказвайки на сдружението възможността да коментира надеждността на тази информация.

Съдът също така е приел, че определянето на някои от преследваните от сдруженията цели като „политически“, не е достатъчно основание за отказ от регистрация, като подчертал, че националното законодателство не позволява на сдруженията да участват в избори и поради това не

е съществувала „належаща обществена необходимост“, която да изисква от тях да се регистрират като политически партии.

Състояние на изпълнението на решенията

Предишни разглеждания от Комитета: През октомври 2020 г. Комитетът прие Междинна резолюция CM/ResDH(2020)197. През март 2022 г. той изрази дълбоката си загриженост, че почти 16 години след като първото решение от тази група е станало окончателно, на сдруженията, целящи „постигане на признаване на македонското малцинство“, продължава да се отказва рутинно регистрацията главно поради по-широк проблем с неодобрението на техните цели.

След като отбеляза изготвянето на документи с насоки относно регистрацията („Принципни позиции“ за длъжностните лица по регистрацията и ръководство за сдруженията относно изискванията за регистрацията) и посланието на високо равнище относно изпълнението на тези дела, включено в писмо на министъра на правосъдието от октомври 2021 г., Комитетът все пак отбеляза, че положителните резултати от тези стъпки все още предстои да бъдат доказани. Той също така настойчиво призова властите да предприемат оставащите мерки за пълно спазване на Междинната резолюция и решенията от юни 2021 г., що се отнася, наред с другото, до публикуването на горепосочените документи с насоки и довършването на заявените дейности за налагане на по-широкообхватно задължение на Агенцията по вписванията („Агенцията“) да дава указания на сдруженията за поправка на заявленията и документите им за регистрацията, както и до необходимостта да се гарантира идентифицирането на всички недостатъци в документите за регистрацията. Той също така ги призова отново да гарантират, че всяко ново искане за регистрацията на сдруженията жалбоподатели или сходни на тях сдружения се разглежда в пълно съответствие с член 11 от Конвенцията.

Индивидуални мерки:

Информацията по-долу се отнася до процедурите за регистрацията съгласно новия механизъм за административна регистрацията (приложим след 1 януари 2018 г.)¹.

1. Скорешни заявления за регистрацията на „ОМО Илинден“²

- Заявление за регистрацията от 2 април 2021 г.: На 5 април 2021 г. Агенцията отново е отказала регистрацията на „ОМО Илинден“, наред с другото, на основания, подобни на тези, приети от Софийския апелативен съд на 10 февруари 2021 г. На 18 август 2021 г. Софийският апелативен съд е потвърдил този отказ. Той е приел, че целите на сдружението предполагат съществуването на етническо македонско малцинство, което се противопоставя на останалите български граждани; по този начин те са насочени към разделяне на нацията и създават предпоставки за напрежение на етническа основа.

- Заявление за регистрацията от 16 ноември 2021 г.: На 17 ноември 2021 г. Агенцията отново е отказала вписване на „ОМО Илинден“, като е отбелязала, *наред с другото*, че някои от неговите цели: не могат да бъдат вписани, тъй като налагат задължения на държавата; не съответстват на дейността на сдружение в частна полза, а свидетелстват за опит за заобикаляне на закона чрез избягване на завишените законови изисквания, приложими към сдруженията с дейност, осъществявана в обществена полза; съдържат твърдения, че съществува малцинство, което противоречи на единството на нацията. На 1 декември 2021 г. Благоевградският окръжен съд е потвърдил отказа. На 13 май 2022 г. Софийският апелативен съд е потвърдил отказа, като е приел, че: в протокола от учредителното събрание не са посочени времето и мястото на провеждането му, което прави невъзможно да се прецени наличието на едновременно волеизявление; някои правила в устава относно членството и имуществените отношения са непълни; това е достатъчно, за да се откаже регистрацията и е излишно да се коментират целите на сдружението.

- Заявление за регистрацията от 30 юни 2022 г.: На 1 юли 2022 г. Агенцията отново е отказала регистрацията с мотиви, че целите на сдружението предполагат желание за „култивиране на различна национална идентичност в част от българското население“ и следователно са насочени към разделяне на нацията и създават предпоставки за напрежение на етническа основа и застрашават териториалната цялост на страната. Отказът е потвърден от Благоевградският окръжен съд. На 11 октомври 2022 г. Софийският апелативен съд също е потвърдил отказа, като се е съгласил с

¹ Информацията за опитите на „ОМО Илинден“ за регистрацията по предходния механизъм за съдебна регистрацията (2010-2016 г.) е представена в бележките за 1406-ото заседание (юни 2021 г.).

² За информацията относно по-отдавнашни опити за регистрацията в рамките на новия механизъм за регистрацията вижте бележките за 1406-ото заседание (юни 2021 г.). През периода 2018-2020 г. заявленията за регистрацията бяха отхвърлени главно по формални причини.

мотивите, изложени от Агенцията по вписванията, и е отбелязал, че целите предполагат съществуването на етническо македонско малцинство, което се противопоставя на останалите български граждани.

2. Последни заявления за регистрация на „Дружество на репресираните македонци в България, жертви на комунистическия терор“³

- Заявление за регистрация от 26 юли 2021 г.: На 27 юли 2021 г. Агенцията отново е отказала регистрация по причини, подобни на изложените в процедурата от 16 ноември 2020 г., като е критикувала целите на сдружението като политически, насочени срещу единството на нацията и подбуждащи етническо напрежение. Като е стигнала до заключението, че уставът разрешава членство само на лица, репресирани заради македонската си идентичност, Агенцията е счела, че подобно сдружаване на етническа основа би нарушило правата на останалите български граждани. На 4 февруари 2022 г. Софийският апелативен съд е потвърдил отказа, като е постановил, че: сдружението е насочено срещу единството на нацията, тъй като се стреми към култивиране сред определени български граждани на различно етническо съзнание, което не е естествено формирано исторически; целите му са политически, което противоречи на чл. 12 от Конституцията.

- Заявление за регистрация от 7 март 2022 г.: на 8 март 2022 г. Агенцията е отказала регистрация с мотиви, че: заявлението за регистрация на сдружението не включва искане за регистрация на някои от органите, предвидени в устава; се предвижда сдружение на етнически принцип, което е противоконституционно; се предвижда организиране на митинги и демонстрации в противоречие със забраната сдруженията да извършват дейности на политическа партия. Въпреки че три предишни искания за регистрация, основани на идентични устава, са били отхвърлени, установените от Агенцията и съдилищата недостатъци, свързани с незаконосъобразността на целите и средствата за тяхното постигане, не са били отстранени. На 12 април 2022 г. Благоевградският окръжен съд е потвърдил отказа. На 21 юни 2022 г. Софийският апелативен съд също го е потвърдил, като същевременно е установил и проблеми с правомощията на председателя на сдружението. Освен това е постановил, че насърчаването на определена етническа идентичност противоречи на единството на нацията и е предвидено честване на исторически събития, но те не са достатъчно конкретизирани, за да може да се прецени тяхната значимост за определена етническа група или за историята на българската нация.

- Заявление за регистрация от 19 септември 2022 г.: На 20 септември 2022 г. Агенцията е отказала регистрация, като се е позовала на основания, идентични с тези, отразени в решението на Софийския апелативен съд от 21 юни 2022 г.

3. Искане за регистрация на Македонски клуб за етническа толерантност в България

В рамките на процедура, започната на 16 ноември 2020 г., Агенцията е отказала регистрация на това сдружение. Благоевградският окръжен съд е потвърдил този отказ на 1 февруари 2021 г., а Софийският апелативен съд го е потвърдил на 8 юни 2021 г. Регистрацията е отказана главно с мотиви, че в България няма македонско малцинство, което означава, че целите на сдружението са насочени срещу суверенитета, териториалната цялост на държавата и единството на нацията и подбуждат към национална вражда. Също така е счетено, че целите на сдружението са политически, тъй като засягат „глобални политически въпроси“. Софийският апелативен съд е приел, че благоприятното за сдружението решение на Европейския съд не е валидно представено като доказателство, а дори и да се приеме, че е валидно представено, то не може да има решаващо значение, тъй като се отнася до отказ за регистрация от 2013 г., касаещ друго сдружение със сходно наименование и устав.

4. Последни комуникации от НПО

В становище от 25 октомври 2022 г. (DH-DD(2022)1171), Българският хелзинкски комитет (БХК) е предоставил обширна информация относно последните отказ за регистрация, отнасящи се до сдруженията жалбоподатели. Той е отбелязал по-специално, че решението на Софийския апелативен съд от 13 май 2022 г. потвърждава отказа за регистрация на „ОМО Илинден“ на формални основания, които не отговарят на никакви реални изисквания на вътрешното право, а служат на целта да се намери техническо основание за отказ за регистрация, независимо колко незаконосъобразен е той, и да се избегне обосноваването на отказа с целите на сдружението.

³ За информация относно по-отдавнашни опити за регистрация в рамките на новия механизъм за регистрация вж. бележките за 1406-ото заседание (юни 2021 г.) и 1428-ото заседание (март 2022 г.). До края на 2018 г. регистрацията е била отказвана главно по формални причини. След това регистрацията е била отказвана главно на основания по същество, свързани с целите на сдружението.

Освен това той е заявявал, че някои разпоредби в устава, макар и многократно разглеждани, никога преди това не са били критикувани от националните органи.

БХК е посочил също, че през 2022 г. членовете на „ОМО Илинден“ са се разделили на две отделни организации: първоначалната „ОМО Илинден“ в Сандански и клон „ОМО Илинден“ - Благоевград. Заявленията за регистрация на двете организации, съответно от 3 юни и 30 юни 2022 г., са били отхвърлени от Агенцията с мотиви, че целите им са насочени срещу единството на нацията и създават предпоставки за етническо напрежение, а Благоевградският съд е потвърдил и двата отказа. Българските власти отговориха на това съобщение на 18 ноември 2022 г. (вж. ДН-ДД(2022)1271).

На 9 ноември 2022 г. сдруженията жалбоподатели и едно сходно на тях сдружение – „Гражданско сдружение за защита на основните права на личността“, са представили комуникация (ДН-ДД(2022)1274). Що се отнася до индивидуалните мерки, те се оплакват, че Агенцията е отказала регистрация, без да даде указания за подобряване на документите за регистрация; че формалните изисквания, прилагани по отношение на сдруженията, са били непропорционални, тъй като е имало „желание да се търсят нередности“; и че отказите са нарушили не само правото на свобода на сдружаване, но и правото на свобода на изразяване или на самоопределение. Те настояват Комитетът да започне процедура за нарушение и да бъде създадена „мисия за установяване на фактите“ в България. Българските власти отговориха на тази комуникация на 6 декември 2022 г. (вж. ДН-ДД(2022)1377).

Общи мерки:⁴

1. Нов механизъм за административна регистрация

а) Правна рамка, откази за регистрация на сдружения, повишаване на осведомеността и статистика⁵

Настоящата административна процедура за регистрация пред Агенцията по вписванията към Министерството на правосъдието (която отговаря и за вписване на дружества и търговски сделки) беше създадена на 1 януари 2018 г. Решението на Агенцията по вписванията, с което се предоставя вписване, е окончателно. Решението за отказ може да бъде обжалвано пред окръжния съд, а след това пред апелативния съд, чието решение е окончателно.

б) Отказ за регистрация на „ОМО Илинден“ - Благоевград

На 3 юни 2022 г. Агенцията е отказала регистрация на основания, сходни с тези, отразени в отказа ѝ от 17 ноември 2021 г., по отношение на „ОМО Илинден“, и решението ѝ е било потвърдено от Благоевградският съд на 17 юни 2022 г. На 12 октомври 2022 г. Софийският апелативен съд е потвърдил отказа на основания, до голяма степен сходни (макар и не напълно идентични по отношение на установените технически недостатъци) с тези, посочени в решението му от 13 май 2022 г. относно „ОМО Илинден“.

в) Процедура за прекратяване на сдружение, сходно на „ОМО Илинден“

През 2019 г. Агенцията е вписала две сдружения – „Гражданско сдружение за защита на индивидуални човешки права“ и „Антични македонци“, но тогавашният вицепремиер, който е и министър на отбраната, е поискал от прокуратурата да внесе иск за прекратяването на тези сдружения.

По иск на прокуратурата през юли 2020 г. Благоевградският съд е постановил прекратяване на "Гражданско сдружение за защита на основни индивидуални човешки права" с мотиви, че целите му противоречат на конституционните разпоредби, които защитават единството на нацията и териториалната цялост и забраняват сдруженията, преследващи политически цели, въпреки че няма доказателства, че дейността на сдружението е била незаконна. Жалбата на сдружението е била отхвърлена поради нередовност. Впоследствие е подадена жалба срещу отказа на съда да възстанови срока за обжалване. Според информация, предоставена на 9 и 11 ноември 2022 г. от четири НПО и от властите, това оспорване е отхвърлено на последна инстанция от Върховния касационен съд на 6 октомври 2022 г. Четирите НПО твърдят, че някои норми на вътрешното процесуално право са били неправилно приложени и че прекратяването не е било в съответствие с изискванията на Конвенцията. Те посочват, че председателят на сдружението има срок до април 2023 г. да завърши ликвидацията му.

⁴ За информация относно предходния механизъм за регистрация вж. бележките, подготвени за 1383-тото заседание.

⁵ За повече подробности вж. бележките, подготвени за 1406-ото заседание.

2. Основни мерки, приети през 2021 и 2022 г.

През август 2021 г. правителството прие пътна карта за изпълнение на решенията на Европейския съд, в която се предвижда, наред с другото, изготвяне на законодателни или други подходящи мерки, за да се гарантира по-широко и по-ефективно задължение на Агенцията да дава указания на сдруженията да поправят своите документи, когато това е обективно възможно. На 1 октомври 2021 г. министърът на правосъдието изпрати писмо до Агенцията, Благоевградския [Окръжен] съд, Софийския апелативен съд и Върховната касационна прокуратура, в което обясни изискванията за изпълнение, посочени в решенията на Комитета на министрите, и предаде посланието, че на такива сдружения не следва да се отказва регистрацията или да се разпускат на основания, критикувани от Европейския съд.

През януари 2022 г. властите публикуваха „Принципни позиции“ за длъжностните лица по регистрацията и ръководство за сдруженията и ги преразгледаха през септември 2022 г. Тези документи с насоки изясняват формалните правни изисквания, свързани с: i) подписването на устава и решението за създаване на сдружението; ii) тълкуването на устава, което не трябва да противоречи на действителния му текст; iii) факта, че ако сдружението не възнамерява да извършва допълнителна стопанска дейност, то не трябва да иска регистрацията на такава дейност.

Те установяват повтарящи се недостатъци на уставите относно: iv) имуществените отношения при прекратяване на членството или след удовлетворяване на кредиторите; v) имуществените вноски; vi) свикването на общо събрание. Що се отнася до целите на сдруженията, се уточнява, че: i) те могат да се занимават с демонстрации, предложения за промени в законодателството и т.н., които не са част от политическата дейност; ii) НПО в частна полза могат да преследват всякакви нестопански цели, при спазване на ограниченията в Конституцията и законодателството. Припомнят се разпоредбите на член 11 от Конвенцията и съответните конституционни разпоредби.

3. Комуникации от НПО

На 22 април 2021 г. БХК е предоставил информация относно индивидуалните и общите мерки (DH-DD(2021)448), в която е отбелязал, че само сдруженията, които се стремят да постигнат признаване на „македонско малцинство в България“, системно срещат трудности при получаването на регистрацията и че истинските причини за това положение са нежеланието на Агенцията и съдилищата да регистрират македонско сдружение и „*по този начин да признаят, че в България има македонци*“. Българските власти отговориха на това становище на 12 май 2021 г. (вж. DH-DD(2021)449). В своето изложение от 25 октомври 2022 г. БХК е отбелязал също така, че публикуваните от българските власти документи с насоки не разглеждат основните въпроси, повдигнати от изпълнението на тези решения, по-специално оценката на целите на подобни сдружения в светлината на изискванията, изложени в решенията на Европейския съд. Българските власти отговориха на това съобщение на 18 ноември 2022 г. (вж. DH-DD(2022)1271).

Анализ на Секретариата

- Развитие след последното разглеждане от Комитета

Що се отнася до индивидуалните мерки, следва да се изрази съжаление, че в последното производство по регистрацията на сдруженията жалбоподатели Агенцията и съдилищата отново не са спазили, поради причините, обяснени по-долу, принципите, изложени в решенията на Съда и във Междинната резолюция на Комитета CM/ResDHResDH(2020)197 относно изискванията на член 11 от Конвенцията.

Особено тревожен е фактът, че повече от 16 години след първото окончателно съдебно решение в тази група, на сдруженията, целящи „да постигнат признаване на македонското малцинство“, продължава да се отказва регистрацията, което очевидно се дължи на по-широко неодобрение на техните цели. В този контекст Комитетът би могъл да пожелае да подчертае, че макар настоящите решения да не пораждат задължение за признаване на дадена група лица за малцинство, те изискват от националните органи да не отказват регистрацията на основания, многократно отхвърляни от Европейския съд, свързани с целите на сдруженията.

Освен това продължава негативната практика да се изтъкват нови основания за отказ, въпреки че документите са били многократно разглеждани от Агенцията и съдилищата. В предходен период Агенцията е разгледала три заявления, основани на идентични устава на „Дружество на репресираните македонци в България, жертви на комунистическия терор“; през март 2022 г. тя ги е разгледала отново и е установявала нови основания за отказ за регистрацията (същото е направил и

Софийският апелативен съд), въпреки че уставите остават непроменени. По подобен начин някои разпоредби в устава на „ОМО Илинден“ са били критикувани от Софийския апелативен съд едва през май 2022 г., въпреки че са фигурирали в устава на тази организация поне от 2019 г.

По този начин практиката на Агенцията и съдилищата през последните години поражда сериозни съмнения относно капацитета на механизма за регистрация, въведен през 2018 г., да осигури разглеждане на исканията за регистрация на жалбоподателите в съответствие с Конвенцията. Макар че държавата е свободна да избере средствата, чрез които ще изпълни съдебно решение, в светлината на постоянния неуспех на съществуващата система да осигури разглеждане на заявленията в съответствие с Конвенцията, изглежда особено уместно да се припомни, че съществуващата понастоящем практика не е в съответствие с практиката на Европейския съд.

Практиката на ЕСПЧ е в полза на регистрацията на дадено сдружение, а не на предварителния контрол на неговата законност, когато националното законодателство предвижда разпоредби, позволяващи *последващ* контрол на дейността му⁶, подход, който се споделя и от Венецианската комисия⁷.

Що се отнася до общите мерки, макар да е положително, че властите са публикували „Принципни позиции“ за длъжностните лица по регистрацията и ръководство за сдруженията, тези документи не разглеждат в достатъчна степен необходимостта да се осигури оценка на целите на сдружението в съответствие с Конвенцията. Освен това следва да се отбележи със загриженост, че нито тези документи, нито посланието на високо равнище, включено в писмото на министъра на правосъдието от октомври 2021 г., изглежда да са позволили привеждане на практиката на Агенцията и съдилищата в съответствие с изискванията на Конвенцията. Освен това очевидно няма развитие, свързано с разширяването на задължението на Агенцията да дава указания за поправка на заявленията и документите за регистрация, както е предвидено в пътната карта за 2021 г.

Що се отнася до развитието на ситуацията, представено в адендума на властите от 11 ноември 2022 г. и в комуникацията на четири НПО от 9 ноември 2022 г. (отнасящо се, наред с другото, до отказ за регистрация на сдружение, което се е отделило от „ОМО Илинден“), при следващото разглеждане на тези случаи ще бъде изготвена по-задълбочена оценка. При все това следва да се припомни, че разпускането на „Гражданско сдружение за защита на основни индивидуални човешки права“ вече беше оценено отрицателно от Комитета в неговата Междинна резолюция CM/ResDHR/DH(2020)197, като основано на основания, подобни на тези, отхвърлени от Европейския съд в настоящите решения, както и че производството по прекратяване, приключило през октомври 2022 г., се е отнасяло само до процедурен въпрос. Поради това Комитетът би могъл да отбележи със загриженост, че горепосоченото сдружение вече е окончателно разпуснато на основания, мотивирани от отрицателна оценка на неговата цел, което е отхвърлено от Европейския съд в настоящите решения, а не поради реални незаконни дейности. Със сигурност би било безполезно Комитетът да настоява за процедура за регистрация, съобразена с Конвенцията, ако властите незабавно ще поискат прекратяване на такива сдружения без подходяща обосновка.

- Неизпълнени мерки и бъдещо разглеждане

Комитетът би могъл отново да призове властите да гарантират, че всяко ново искане за регистрация на сдруженията жалбоподатели или сходни на тях сдружения се разглежда в пълно съответствие с член 11 от Конвенцията. Комитетът би могъл също така отново да ги призове настойчиво да предприемат всички необходими неизпълнени мерки, за да се съобразят изцяло с неговата Междинна резолюция CM/ResDHR/DH(2020)197 и последващите решения, по-специално чрез приемане на необходимите реформи за разширяване на задължението на Агенцията да дава указания за поправка на регистрационните документи.

Комитетът би могъл да поиска от властите да предоставят информация по всички горепосочени въпроси до 31 май 2023 г. и да възобнови разглеждането на тези случаи през септември 2023 г. Той би могъл също така да потвърди готовността си, при липса на осезаем напредък, да обмисли предприемането на нови действия, за да гарантира, че държавата спазва изцяло и ефективно задълженията си, произтичащи от решенията на Съда, като прикани председателя на Комитета на министрите да изпрати писмо до българските власти. В този контекст Комитетът би могъл да отбележи, че постигането на осезаем напредък изисква от Агенцията и компетентните съдилища:

⁶ Виж решението по дело House of Macedonian Civilization and others v. Greece, № 1295/10, § 42, 9 юли 2015 г.

⁷ Съвместни насоки относно свободата на сдружаване, приети от Венецианската комисия на нейната 101-ва пленарна сесия (Венеция, 12-13 декември 2014 г.), CDL-AD(2014)046, § 154

- i) да преустановят практиката да се отказва регистрация на основание, че целите на дадено сдружение са противоконституционни, тъй като утвърждават малцинствена идентичност или се възприемат като политически, многократно отхвърляна от Европейския съд;
- ii) да идентифицират изчерпателно всички недостатъци на документите за регистрация на сдруженията жалбоподатели и сходните на тях сдружения, за да могат да бъдат подавани коректни заявления за регистрация.

Осигурено финансиране: ДА
